

Sygn. akt II Ca 1935/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 lipca 2023 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Anna Kulczewska-Garcia

po rozpoznaniu w dniu 18 lipca 2023 roku w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) spółki z o.o. z siedzibą w W.

przeciwko W. J.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu z 25 lipca 2023 r.

sygn. akt I C 721/22

zmienia zaskarżony wyrok w punktach 1 i 3 w ten sposób, że:

w punkcie 1 powództwo oddala;

w punkcie 3 zasądza od powoda na rzecz pozwanego, jako zwrot kosztów procesu, kwotę 917 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 18 lipca 2023 r. do dnia zapłaty;

zasądza od powoda na rzecz pozwanego, jako zwrot kosztów procesu w instancji odwoławczej, kwotę 650 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia o kosztach procesu do dnia zapłaty.

Anna Kulczewska-Garcia

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 25 lipca 2022 r., sygn. akt V C 721/22 Sąd Rejonowy Poznań-Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu :

zasądził od pozwanego W. J. na rzecz powoda (...) Sp. z o.o. w W. kwotę 3.081,49 zł z umownymi odsetkami w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie od kwot :

- 349,26 od dnia 25 maja 2020 r. do dnia zapłaty,

- 352,68 od dnia 25 czerwca 2020 r. do dnia zapłaty,

- 352,93 od dnia 25 lipca 2020 r. do dnia zapłaty,

- 352,93 od dnia 25 sierpnia 2020 r. do dnia zapłaty,

- 352,93 od dnia 25 września 2020 r. do dnia zapłaty,
- 352,93 od dnia 25 października 2020 r. do dnia zapłaty,
- 352,93 od dnia 25 listopada 2020 r. do dnia zapłaty,
- 352,93 od dnia 25 grudnia 2020 r. do dnia zapłaty,
- 352,93 od dnia 25 stycznia 2021 r. do dnia zapłaty,
- 352,93 od dnia 25 lutego 2021 r. do dnia zapłaty,
- 356,09 od dnia 25 marca 2021 r. do dnia zapłaty,

w pozostałym zakresie powództwo oddalił,

koszty procesu rozdzielił stosunkowo obciążając nimi powoda w 20%, a pozwanego w 80% i z tego tytułu zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 870,20 zł,

nakazał zwrócić powodowi ze Skarbu Państwa Sąd Rejonowy Poznań-Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu kwotę 300 zł tytułem nadpłaconej opłaty sądowej od pozwu.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany, zaskarżając go w części, tj. w zakresie pkt. 1 i 3. Zaskarżonemu wyrokowi pozwany zarzucił naruszenie art. 6 k.c. w zw. z art. 103 §1 i 2 k.c., art. 58 §2 i 3 k.c. i art. 353(1) k.c. oraz art. 321 k.p.c. w zw. z art. 720 k.c.

Mając na uwadze powyższe apelujący wniósł o :

zmianę zaskarżonego wyroku w pkt. 1 poprzez oddalenie powództwa w całości oraz w pkt. 3 poprzez zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty,

zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania w II instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o oddalenie apelacji pozwanego oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Apelacja jest zasadna.

Ustalenia faktyczne Sądu I instancji są prawidłowe i Sąd Okręgowy je podziela i uznaje za własne. Korekty wymagają jednak rozważania prawne Sądu Rejonowego i samo orzeczenie tego Sądu w zakresie, w jakim nie podzielił on zarzutu abuzywności postanowień umowy pożyczki w zakresie opłaty przygotowawczej oraz opłaty administracyjnej, na co powołuje się pozwany w apelacji.

Zgodnie z art. 385(1) §1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Wbrew stanowisku Sądu I instancji postanowienia umowy pożyczki, przewidujące obowiązek uiszczenia opłaty przygotowawczej w kwocie 1.250 zł oraz opłaty administracyjnej w kwocie 3.750 zł przy kwocie pożyczki 5.000 zł

udzielonej na okres 30 miesięcy, stanowią klauzule abuzywne. Wziąć bowiem należy pod uwagę fakt, iż rzeczywista roczna stopa oprocentowania takiej pożyczki wynosi 96,84%, co oznacza, iż tego typu umowa pożyczki stanowi sprzeczną z dobrymi obyczajami, rażąco naruszającą interesy konsumenta formę lichwy. W ten sposób bowiem przedsiębiorca udzielający pożyczki obchodzi przepisy o odsetkach maksymalnych (art. 359 k.c.) zastrzegając dla siebie świadczenie niewspółmiernie wysokie w stosunku do poziomu rynkowego. Okoliczność, iż działalność przedsiębiorców udzielających mikropożyczek jest działalnością obciążoną wysokim ryzykiem z uwagi na częsty brak zdolności kredytowej pożyczkobiorców, co ma przełożenie na wysokość prowizji czy innych tego typu opłat, nie może stanowić podstawy do usprawiedliwiania stosowanych przez tych przedsiębiorców praktyk zbliżonych do lichwy. Podkreślić należy, że celem wprowadzenia regulacji dotyczącej odsetek maksymalnych (art. 359 k.c.) była ochrona dłużników przed zastrzeżeniem odsetek na poziomie niemającym wiele wspólnego z oczekiwaną uczciwością kupiecką (por. np. P. Machnikowski (red.), *Zobowiązania. Przepisy ogólne i powiązane przepisy Księgi I KC. Tom I. Komentarz*, Warszawa 2022, Komentarz do art. 359 k.c., Nb 36-37, Legalis). Cele te pozostają aktualne także w odniesieniu do prowizji bądź innych opłat, niejednokrotnie stanowiących, tak jak w niniejszej sprawie, ukrytą opłatę za korzystanie z kapitału. Jednocześnie zwrócić należy uwagę na fakt, iż ustawodawca konsekwentnie dąży do ograniczenia zjawiska lichwy, czego najbardziej aktualnym wyrazem jest nowelizacja Kodeksu Cywilnego ustawą o zmianie ustaw w celu przeciwdziałania lichwie z dnia 6 października 2022 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 2339), wprowadzającą nowe regulacje w zakresie umowy pożyczki. W szczególności wskazać należy na nowowprowadzony art. 720(2) k.c., przewidujący bardziej rygorystyczne niż do tej pory regulacje dotyczące wysokości pozaodsetkowych kosztów pożyczki. Nie znajduje on wprawdzie zastosowania do umów pożyczek zawieranych przed dniem wejścia w życie nowelizacji (art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 6 października 2022 r.), tym niemniej forsowany przez ustawodawcę kierunek zmian nie pozostaje bez znaczenia dla wykładni obecnie obowiązujących przepisów.

Przy tym badaniu abuzywności takich postanowień umownych nie sprzeciwia się treść art. 36a u.k.k. Zwrócić należy w tym kontekście uwagę na orzeczenie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 26 marca 2020 r., C#779/18, www.curia.europa.eu, w myśl którego artykuł 1 ust. 2 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich należy interpretować w ten sposób, że z zakresu stosowania tej dyrektywy nie jest wyłączony warunek umowny, w którym ustala się całkowite pozaodsetkowe koszty kredytu z poszanowaniem maksymalnego pułapu przewidzianego w przepisie krajowym, niekoniecznie biorąc przy tym pod uwagę rzeczywiście ponoszone koszty. Z wyroku tego wynika zatem dopuszczalność badania przez Sąd abuzywności danego postanowienia umownego, np. prowizji od udzielonego kredytu (pożyczki) czy innych opłat, także wówczas, gdy spełnia ono wymogi określone w art. 36a u.k.k. Stanowisko to zostało potwierdzone przez Sąd Najwyższy w uchwałach z dnia 26 października 2021 r., III CZP 42/20, Legalis nr 2628654 oraz z dnia 27 października 2021 r., III CZP 43/20, Legalis nr 2626533. Zwrócić bowiem należy uwagę, że wymóg określenia maksymalnego pułapu pozaodsetkowych kosztów kredytu (pożyczki) oraz przepisy k.c. dotyczące klauzul niedozwolonych stanowią dwa niewykluczające się wzajemnie mechanizmy ochrony konsumenta, między którymi nie zachodzi relacja *lex specialis* – *lex generalis*. Wynika to z odmiennych funkcji tych przepisów, które w przypadku wymogu pozaodsetkowych kosztów kredytu polegają na określeniu maksymalnego pułapu tych kosztów w celu ochrony konsumenta przed nadmiernymi kosztami pożyczek. Natomiast funkcją przepisów k.c. dotyczących klauzul niedozwolonych jest ochrona konsumenta przed narzucaniem mu postanowień sprzecznych z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Funkcje te nie wykluczają się wzajemnie, wręcz przeciwnie, krzyżują się, a potwierdzeniem tej interpretacji jest cyt. wyżej wyrok TSUE oraz uchwały Sądu Najwyższego.

Biorąc to pod uwagę nie sposób uznać, aby opłata przygotowawcza w kwocie 1.250 zł oraz opłata administracyjna w kwocie 3.750 zł za korzystanie z kwoty kapitału w wysokości 5.000 zł przez okres 30 miesięcy miały wynosić aż 100% kwoty pożyczki. Zastrzeżenie opłat w takiej wysokości stanowi w ocenie Sądu Okręgowego klauzule abuzywne. W związku z tym powodowi należy się jedynie zwrot kapitału pożyczki w kwocie 5.000 zł wraz z odsetkami kapitałowymi w kwocie łącznie 671,55 zł. Skoro zaś zgodnie z twierdzeniami pozwu pozwany uiścił przed wniesieniem pozwu łącznie 19 rat pożyczki po 355,73 zł, to oznacza to, iż zapłacił na rzecz powoda kwotę 6.758,87 zł, a zatem kwotę przekraczającą znacznie wysokość należności przysługującej powodowi, po odliczeniu opłat przygotowawczej oraz administracyjnej.

Z tego też punktu widzenia konieczna stała się zmiana na podstawie art. 386 §1 k.p.c. wyroku Sądu I instancji w ten sposób, aby oddalić powództwo w całości, o czym Sąd Okręgowy orzekł w pkt. 1 a) sentencji.

Zmianie podlegało w związku z tym orzeczenie Sądu I instancji o kosztach postępowania przed tym Sądem, w ten sposób, iż na podstawie art. 98 §1,1(1) i 3 k.p.c., art. 99 k.p.c. oraz art. 108 §1 k.p.c. oraz na podstawie §2 pkt. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804) należało zasądzić od powoda na rzecz pozwanego zwrot kosztów zastępstwa procesowego strony pozwanej w kwocie 917 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, o czym Sąd Okręgowy orzekł w pkt. 1 b) sentencji.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł w pkt. 2 sentencji na podstawie art. 98 §1, 1(1) i 3 k.p.c., art. 99 k.p.c., art. 108 §1 k.p.c. w zw. z art. 391 §1 k.p.c. oraz na podstawie §2 pkt. 3 w zw. z §10 ust. 1 pkt. 1 ww. rozporządzenia. Na koszty należne stronie pozwanej złożyła się opłata od apelacji (200 zł) oraz koszty zastępstwa procesowego (450 zł).

Anna Kulczewska-Garcia